

TYGODNIK

PETERSBURSKI

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we **WTORKI** i **PIĄTKI**. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Ekspedycji Gazeł Petersburskiego Pocztamtlu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: **ROCZNA** w Rosyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. **PÓŁROCZNA** 8 rubli srebrem.

PIĄTEK, 18 Lutego.
2 Marca.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, 17 Lutego.
1 Marca.

NOWINY DWORU.

W przeszły Poniedziałek, 14 Lutego, Dwór CESARSKI przywdział żałobę na dni dziesięć z powodu zgonu J. K. W. *Xięcia Fryderyka-Wilhelma-Woldemara* Pruskiego.

Przez Rozkazyienne CESARSKIE w Wydziale Wojny z d. 10 Lutego, Dowódca pułku Gródzieńskiego Huzarów Gwardyi, Jenerał-major *Berg 1*, mianowany Dowodzcą 2 brygady 2 dywizyi lekkiej jazdy Gwardyi z zechowaniem dowodztwa pułku; zaś dotychczasowy dowódca pomienionego pułku, Jenerał-major *Brewern*, zostaje zaliczony do jazdy. — 11 tegoż m. Komendant *Swartholmski*, Pułkownik *Tillo*, podniesiony do rangi Jenerał-majora i otrzymuje dymisję z mundurem i pensją; Jenerał-porucznik Inżynierów, zasiadający w Radzie Departamentu Inżynjezyi Ministerstwa Wojny *Helwig*, mianowany Członkiem Audytorjatu Jenerałnego tegoż Ministerstwa; Jenerał-major orszaku J. C. Mości *Traskin*, przechodzi do służby cywilnej z rangą Rzeczywistego Radzcy Stanu. — 12 b. m. Dowodzący 3 bryg. kozaków linjowych Kaukaskich Pułkownik *Schultz*, mianowany Naczelnikiem okręgu Samurskiego na miejsce Jenerał-majora *Rotha 1*, który zostaje zaliczony do Oddzielnego Kaukaskiego Korpusu; Naczelnik 18 dywizyi pieszej, Jenerał-porucznik *Czebyszow*, zostaje zaliczony do Armii i mianowany Senatoren; Jenerał-major *Dick*, mianowany Dowodzcą 1 brygady 15 dywizyi pieszej na miejsce Jenerał-majora *Voigts'a* który otrzymuje po nim dowodztwo 1 brygady 15 dywizyi pieszej.

— Przez Reskrypta CESARSKIE z d. 28 Stycznia, najłaskawiej mianowani kawalerami orderów: *Orta Białego*, Zostający przy J. C. Wysokości jako Wielkim Mistrzu Artylleryi Jenerał-porucznik *Bibikow*; — *Św. Anny 1 klasy*, Jenerał-major xiażę *Golicyn 1*; — *Św. Stanisława 1 klasy*, zostający przy J. C. Wysokości w tymże charakterze Jenerał-major *Łutkowski*.

— Przez Reskrypt CESARSKI z dnia 25 Stycznia, Pan Komandor Józef-Maurycy *Correa*, w dowodzie szczególnej życzliwości NAJJAŚNIEJSZEGO PANA mianowany został kawalerem orderu *Św. Stanisława 1 klasy*.

ZDANIE SPRAWY O CZYNNOŚCIACH MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH w 1847 r.

(Ciąg dalszy.)

(Patrz № 7.)

III. ZARZĄD POWSZECHNEJ OPIEKI.

Do klęsk krajowych należały pożary: ich liczba dochodziła do 8,859. Spaliło się 48 kościołów, 198 skarbowych, a do 40,954 różnego rodzaju zabudowań, tudzież do 575 osób różnej płci i wieku. Najwięcej ucierpiał miasta Archangelsk i Kostroma. Od wezbrania rzek największą szkodę poniosły miasta Pietropawłowsk i Tobolsk w Syberyi. Burze sprawiły znaczne szkody w 68 miejscach. Z fundusów Powszechnej Opieki (*), miastom uszkodzonym przez

(*) Izby Powszechnej Opieki miały w 1848 r. kapitałów: własnych 17,650,885 r.; lokowanych na procent 50,074,407 r. Własnych kapitałów miały najwięcej Izby Petersburska (1,787,437 r.) najmniej Estońska (30,146 r.); lokowanych najwięcej Kijowska (2,573,218 r.); najmniej Kurlandska (1856 r.) Dochody Izb wynosiły 4,032,632 r., użyto na utrzymanie zakładów dobroczynności i szkół 4,397,671 r. — Zakładów i szkół utrzymywanych przez Izby było 783, a opatrzenie w nich miało 211,797 osób. Poszczególne: Domów przytułku i inwalidów było 117, w nich osób 10,286. — Szpitalów 566, w nich osób 190,268, z których wyzdrowiało 147,459, umarło 17,590. — W domach warjatów. w 33

pożary i powodzie wydano 37,374 r. — Izbie Tauryckiej pozwolono rozdawać pożyczki na zastaw gruntów nieosiedlonych. — Potwierdzono ustawę Kassy Depozytowej w Lipawie. — Poczyniono przygotowania do zwiększenia liczby zakładów poprawczych, w skutek częstszego stosowania tej kary, po wprowadzeniu nowego kryminalnego kodexu. — Postanowiono urządzić centralne Domy warjatów, i przyłączyć do nich po kilka gubernij. — W Petersburgu otworzono szpital dla osób średniego stanu, mianowicie dla cywilnych urzędników. — Odbyto rewizją zakładów Powszechnej Opieki w 25 gubernijach.

Dobroczynność. N. CESARZ darował na wsparcie pogorzalców w Archangelsku 50,000 r., a Osoby Rodziny Cesarskiej w tymże celu ofiarowały 2,500 r. — Szlachta Tulska uchwaliła na lat 5 pobor po 2 kop. z duszy na utworzenie kapitału pensij emerytalnych dla urzędników w kancelaryjach tamecznej Deputacji Szlacheckiej i Marszałków Gubernijalnego i powiatowych. Szlachta Mohylewska uchwaliła na lat 6 pobor po 1 kop. z duszy, dla powiększenia funduszu tamecznego Domu Przytulku biednych dzieci. — Kupcy Petersburscy powiększyli 10 uczniami komplet utrzymywanej przez nich szkoły. — Zagraniczni kupcy w Archangelsku na tamecznych pogorzalców złożyli 16,000 r. — Prywatnych ofiar na wsparcia po różnych klęskach weszło 41, 526 r. — Z powodu drogości zboża, prowadzący nim handel kupcy w niektórych miejscach, ustępowali część swoich zapasów za niższą cenę. — Jeszcze w 1846 r. do miast Kołomny i Dmitrowa w gubernii Moskiewskiej bezimienny dobrodziej przysłał dwa bilety Kassy Depozytowej Moskiewskiej na 60,000 r. sr. lokowanych w celu, iżby roczny od nich procent szedł na wsparcie ubogich mieszkańców we wspomnianych miastach. W końcu 1847 i na początku 1848 r. każde z tych miast otrzymało znowu podobny dar po 30,000 r. sr. — Dymisjonowany Pułkownik, obywatel Kałuskiej gubernii Bielkin, oświadczył gotowość osadzić u siebie na 100 dziesięcinach, kilka rodzin dymisjonowanych żołnierzy.

IV. BEZPIECZEŃSTWO W KRAJU.

Grabieże i rozboje były rzadsze niż w latach poprzednich: powtarzały się szczególnie na Wschodniej granicy Państwa, w gubernijach Astrachańskiej, Orenburskiej i w części Saratowskiej — a na Zachodniej granicy w gubernijach Kowieńskiej, przyległych do niej powiatach Kurlandskiej, Wileńskiej i Witebskiej, tudzież w obwodzie Białostockim. Jedna banda składała się w gubernii Astrachańskiej z 50 ludzi, jedna w Witebskiej ze 30, dwie w Kowieńskiej z 10, cztery w Orenburskiej z 15, 10, 7 i 6 ludzi; inne były mniej znaczne. Po dowiedzeniu się, że

miastach 2,257 osob. — W domach poprawy i roboty w 31 miastach było 3,475 więźniów. — W domach sierot w 11 miastach brało wychowanie dzieci 620. — W szkołach kancelarystów w stolicach i 14 miastach uczniów było 680. — W szkołach felczarów w 5 miastach uczniów 210. — W szkołach kaligrafów w Połtawie i Jarosławiu uczniów 125.

rozbojnicy w gubernii Kowieńskiej najwięcej się kryją w lasach i błotach na pograniczu powiatów Nowoalexandrowskiego, Ilukszkiego i Dyneburskiego, zwrócono na ten punkt uwagę policyi, zwiększono wojskowe komendy i przydano osobnego Assesora w Sądzie Hauptmańskim w Ilukszcie. Użyte także zostały środki ku zapobieżeniu rozbojom na Woldze. Ułożono i w 12 gubernijach zaczęto wykonywać prawidła mające w celu powściągnięcie szerzącej się kradzieży koni tak szkodliwej dla włościan, a razem zajęto się wypłenieniem band tego rodzaju złodziejów, które się zjawiały szczególnie w gubernijach Kurlandskiej i Kowieńskiej (*).

Przemycanie trunków z gwałtownym oporem miało miejsce, jak i przedtém, na pograniczu uprzywilejowanych i Wielkorosyjskich gubernij, szczególnie zaś na granicy gubernii Mohylewskiej z Czernihowską. — Sprawdzone śledztwem podpalenia z nader zgubnym skutkiem zdarzyły się w miastach Kirsanowie (w gubernii Tambowskiej) i w Bohuczarze (w gubernii Woroneżskiej) (**). (*Dok. nast.*)

O CHOLERZE.

W PETERSBURGU: po 9 Lutego zostawało chorych 124 — w ciągu doby przybyło 13 — wyzdrow. 6 — umarło 10 — po 11 Lutego pozostało chorych 121.

W ciągu doby przybyło 11 — wyzdr. 6 — umarło 6 — po 11 Lutego pozostało chorych 120.

W ciągu doby przybyło 12 — wyzdr. 6 — umarło 8 — po 12 Lutego pozostało chorych 118.

W ciągu doby przybyło 9 — wyzdr. 8 — umarło 7 — po 13 Lutego pozostało chorych 112.

W ciągu doby przybyło 10 — wyzdr. 2 — umarło 5 — po 14 Lutego pozostało chorych 115.

KROLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 22 Lutego.

Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

„Zaraza bydłęca Xięgosuszem zwana, panując w Królestwie Polskiem przez przeciąg lat kilku i znaczne w inwentarzach krajowych zrządziwszy szkody, obecnie znowu objawiła się we wsiach: Kadłubku powiecie Radomskim, Łomiankach powiecie Warszawskim i gminie Pogorzeli powiecie Stanisławowskim.

Wszelkie środki dla uśmierzenia w powyższych miejscach xięgosuszu, oraz żeby zapobiedz jego rozszerzaniu się już przedsięwzięte zostały. Pragnąc wszakże pewniejszy osiągnąć skutek swych zarządzeń, Komisja Rządowa Spraw Wewn. i Duchownych, uważa za potrzebne podać do wiadomości powszechnej następujące ostrzeżenia.

Zaraza na bydło xięgosusz (pestis bovum) najzjadliwsza ze

(*) Rozbojów i grabieży było 576, w tej liczbie w domach 180. Najwięcej zdarzyło się w gubernijach Tyfliskiej i Szemachińskiej. Kradzieży było najwięcej w gub. Orenburskiej 2,157, Moskiewskiej 1,162, Bessarabskim obw. 1,113, w Wiatskiej gub. 970, Permskiej 883, Inflantskiej 877, Wileńskiej 874, Kurskiej 800 i t. d.

(**) Pożarów sprawionych przez podpalenie było 36. Z innych przestępstw; zabójstw było 1,062, samobójstw 461; dzieci żywych podrzuceno 1,716, nieżywych 247.

wszystkich chorób tego rodzaju, jakkolwiek pojawia się tylko pierwsiastkowo na bydłe stepowem, łatwo jednak przenoszona bywa z miejsca na miejsce. Dla uniknienia zgubnych jej następstw nie należy uciekać się do żadnych środków sekretnych, do lekarstw i profilaktyków, ale jedynie starać się o to, aby uchronić bydło zdrowe od wszelkiej styczności bezpośredniej lub pośredniej z bydlętem chorą, lub o chorobę podejrzaną, a najbardziej z bydlętem świeżo wprowadzonym, nie wiadomego stanu zdrowia. W ogólności zaś należy utrzymywać bydło w taki sposób, aby do niego nie miało przystępu nic zgoła, coby mogło pochodzić z miejsc obcych, a tém bardziej zarażonych; albowiem nie tylko ludzi, ale nadto psy, owce, konie, i t. d. łatwo chorobę przenieść mogą.

W razie zjawienia się choroby jakiegobądź między bydlętem, chociażby ona nie była sięgłosuszem: to jest, jeżeliby się pomiędzy inwentarzem okazały sztuki tracące apetyt, kaszlące lub mające biegunkę, obowiązany jest każdy właściciel, oddzielić przedewszystkiem sztuki zdrowe od chorych i natychmiast dać znać najbliższej władzy miejscowej, dla przedsięwzięcia potrzebnych środków i uzyskania pomocy lekarza.

Ostrożności jakie przedsięwzięte być winny dla zapobieżenia zjawieniu się zarazy, jako też w celu jej uśmierzenia, wskazane są w ustawie Policji Weterynaryjnej w §§ od 64 do 108. Ścisłe wykonywanie tych przepisów świętym jest obowiązkiem tak władz wykonawczych, jakoteż i mieszkańców kraju, albowiem nie tylko nakazują im to obowiązki ich powołania, prawo i osobista odpowiedzialność, w podobnych razach kodexem karnym zastrzeżona, ale nadto własne i sąsiadów ich dobro.

Nadto, w razie zjawienia się między bydlętem sięgłosusza, aby uchronić cały inwentarz od upadku, najskuteczniejszem jest: zabijanie wczesne tak sztuk dotkniętych, choćby nawet początkiem choroby jako też obok nich stojących; zagrzebywanie ubitych sztuk wraz z nacinaną skórą do dołów głębokich, oraz oczyszczenie po nich stanowisk, według zasad ustawy policji Weterynaryjnej. Tym sposobem często bardzo zaraza od razu przytłumiana bywa, i właściciele strata kilku sztuk bydła, okupując ocalenie reszty inwentarza, uchranią się od strat daleko znaczniejszych, jakieby bez tej ofiary ponieść musieli.

W końcu, Komisja Rządowa wiadomo czyni, że z powodu panowania zarazy podobnej, w kilku mianowicie miejscach gubernii Wołyńskiej poleconém zostało lekarzowi przy kwarantannie w Włodawie.

1.) Aby bydło pędzone z Rossii, które opatrzone będzie w świadectwo, że nie pochodzi z miejsca dotkniętego zarazą, że w drodze przez miejsca zarażone nie przechodziło, i że nie było żadnych okoliczności ściągających podejrzenie o tajeniu zarazy w trzodzie, zatrzymywane było stosownie do § 398 ustawy policji Weterynaryjnej na granicy w miejscu obserwacyjnym, przez godzin 48 pod bacznym dozorem lekarza, a nadto iżby właściciele zobowiązani zostali

do poddania swego bydła powtórnej rewizji w dwóch pierwszych miastach, położonych na trasie, w których zamieszkuje lekarz rządowy.

2.) Jeżeli przy rewizji bydła postrzeżoną zostanie sprzeczność w świadectwie zdrowia co do liczby sztuk, lub jeżeli właściciele świadectw zupełnie nie przedstawiają, oraz jeżeli bydło przechodziło przez miejsca dotknięte zarazą, w takim razie bydło to pozostawać powinno na obserwacji przez dni 14 stosownie do § 399 powołanej ustawy.

3.) Gdyby zaś podczas zatrzymywania w kwarantannie pomiędzy bydlętem pędzonym okazała się zaraza, w takim razie bydło to, jak również bydło prowadzone z miejsc dotkniętych zarazą, i wszystkie surowe produkta zwierzęce z miejsc takich przywożone, w myśl § 55 i 397 w mowie będących przepisów, wcale do kraju tutejszego wpuszczonemi być nie mają.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

PARYŻ, 13 Lutego. Posiedzenie wczorajsze Zgromadzenia Narodowego, całe zajęte rozprawami nad 9, 10 i 11 artykułami projektu organizacji sądowej, nie przedstawiło żadnego interesu i gazety dobrzemysłące gorzko użalają się nad obojętnością z jaką tak ważne prawo jest traktowane. Artykuły pomienione zostały przyjęte bez oporu, nikt bowiem nie zwracał uwagi na to co z mownicy słyszeć się dawało, tak iż nakoniec P. Dupin starszy upomniał zgromadzenie temi słowy: «Chcecie organizować sądownictwo, a nie jesteście w stanie wysłuchać tego, kto w tej chwili mówi.» Tym mową był P. Senard, członek Komisji rozpoznającej projekt.

Na posiedzeniu dzisiejszem P. Senard podał nowy dodatek do wniosku P. Rateau o rozwiązaniu Zgromadzenia Narodowego, mający na celu odroczyć to rozwiązanie jeszcze na dwa miesiące nad pierwsiastkowy zamiar, tak, iż jeśliby ta poprawa była przyjęta, Zgromadzenie nie prędzej jak w Lipcu mogłoby być rozwiązane.

— W tych dniach umarli w Paryżu generał Caffarelli dawny adjutant Cesarza Napoleona i znany muzyk, dyrektor Opery Habeneck.

— Listy z New-York donoszą, że zbyt sławny założyciel komunistowskiej osady P. Cabet postanowił nie wracać do Francji i zostać obywatelem Stanów Zjednoczonych. Daje on w tém dowód przezorności, albowiem oszustwa jakich się dopuścił nad naiwnymi zwolennikami swej utopii, którzy dali sobie wyludzić pieniądze i nawet całe swe mienie przegrali na tę szczególnego rodzaju loteryę, spowodowały poszukiwania sądowe, które mogłyby smutny wziąć obrot dla patryarchy zamorskiego socjalizmu.

Paryż, 16 Lutego. Na posiedzeniu 14 b. m. Zgromadzenie Narodowe zajmowało się trzecią naradą nad projektem rozwiązania tegoż Zgromadzenia.

Pierwszy dodatek podany przez P. Péan chciał mieć, iżby po uchwaleniu prawa o wyborach, Zgromadzenie zajęło się budżetem. Ten dodatek został uchylony 459 głosami przeciw 347. Następnie przyszły dwie poprawy podane przez P. Senard i kilka innych wniosków, które wszystkie miały mniej więcej ubarwione dążenie do przeciągnięcia sessyi Zgromadzenia na czas nieograniczony. Wszystkie te poprawy i dodatki, zbijane przez P. Lanjuinais zostały po kolei odrzucone i wniosek tego ostatniego (którego treść dałmy w poprzedzających numerach) ostatecznie przyjęty bez zmiany.

Przed tém jeszcze Zgromadzenie udzieliło żądane przez Prokuratora jeneralnego upoważnienie poszukiwań sądowych przeciw P. Proudhon.

Tegoż dnia P. Marrast został na nowo obrany Prezesem Zgromadzenia, 408 głosami na 213 obecnych Członków.

Na wczorajszym posiedzeniu Minister Spraw Wewnętrznych przedstawił zapowiadany projekt o obchodzie rocznicy rewolucyi z miesiąca Lutego zeszłego roku. Minister wnosi, iżby rocznica ta odniesiona była do dnia 4 Maja, w którym ogłoszono Rzeczpospolitą za uchwałą Zgromadzenia Narodowego. W dniach 23 i 24 Lutego ma być odprawione nabożeństwo żałobne i rozdano 500,000 franków ubogim pracownikom.

Izba zdawała się żywo przystawać na szczegóły wniosku, który został poddany pod rozbiór Komitetu Spraw Wewnętrznych. Wszakże gdy Komitet dał zdanie iż należy obchodzić przez zabawy publiczne tak rocznicę ogłoszenia Rplitej jak i samej rewolucyi — Zgromadzenie przychyliło się do tego ostatniego zdania.

— Monitor urzędowy z dnia 12 b. m. ogłasza trzy dekreta: jeden wciela Gwardyą Rplitej do żandarmeryi, drugim złożony zostaje z urzędu Prefekt Depart. Ardennes P. Mathey, za to że się wydalil od swej posady bez pozwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych, a trzecim mianowany jego następca.

— P. Aladenize, pułkownik 6 legii gwardyi narodowej, który, za uchybienie naczelnemu dowódcy siły zbrojnej Paryskiej jen. Changarnier został uwięziony, w tej chwili wypuszczony jest na wolność z rozkazu tegoż generała i mówią iż posada jego służbowa będzie mu uchowana.

— Z rozkazu Prefekta Policji wszystkie tak nazwane Czapki Wolności, zostały zdjęte z tak nazwanych Drzew Wolności.

— Jedna gazeta Paryska twierdzi, że spekulant Amerykański, niejaki P. Torris, z New-York, po posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego z dnia 14 Lutego, na którym P. Proudhon z wielkiem powodzeniem rozwijał swoje widoki komunistyczne, ofiarował mu bardzo znaczną sumę z warunkiem iż się pozwoli pokazywać za pieniądze.

ANGLIJA.

LONDYN, 17 Lutego. Bill o zniesieniu prawa, które zabraniało więzić członków Parlamentu za długi został odczytany poraz drugi.

— *Times* zapewnia, że wakujący order Podwiązki zostanie nadany lordowi Spencer.

— Liczba osób dotkniętych cholerą w Anglii i Szkocyi dochodzi do 12,715; umarło w ostatnim tygodniu 5,205.

— Według *Freeman's Journal*, Rząd Angielski postanowił działać wspólnie z Rządami Państw Katolickich dla przywrócenia Papieża w posiadanie władzy świeckiej.

— Jeden z głównych wspólników O'Briena, Marcin Doherty, został zatrzymany 8 Lutego w Ballingary.

— Hrabia Colloredo, umocowany od Austrii do konfencyi mającej się otworzyć w przedmiocie interesów Austrijsko-Włoskich, przybył 16 Lutego do Bruxelli, z kąd miał niezwłocznie udać się do Londynu.

WŁOCHY.

RZYM. Wiadomości ogłaszane przez rozmaite gazety są nadwyzczaj sobie sprzeczne, albowiem wprost z Rzymu niepodobna odebrać innych dzienników tylko takie, które są pisane w duchu obecnego przesilenia. Wszakże, dajemy tu wyciąg z nowin, które zdają nam się być najpewniejszymi.

Sejm Konstytucyjny zebrał się w Rzymie i 9 Lutego ogłosił Rzeczpospolitą z uchyleniem Papieża od wszelkiej władzy doczesnej w sprawach Państwa Rzymskiego.

Listy z Civita Vecchia potwierdzają wiadomość, że korpus 10,000 Neapolitańczyków z barwami Papieskimi stoi na granicy w pogotowiu do wkroczenia w Państwo Papieżkie.

— Wielki Xiążę Toskański, (podług gazet francuzkich), opuścił nagle swoją stolicę. Jedni twierdzą że udał się na wyspę Elbę, lecz doniesienia bardziej godne wiary są że J. C. K. W. przybędzie do Gaety. Tymczasem wiadomo z pewnością że po datę ostatniej poczty nie wyjechał za granicę swego Państwa.

— Xiążę Modeny opuścił też swoją stolicę.

HISZPANIA.

Ostatnie wiadomości są całkiem przeciwne doniesieniu o przejściu Cabrera do Francyi i nawet o zabiciu go w ostatniej potyczce. Rana którą odniósł była nader lekka i w tej chwili Cabrera jest znowu na czele 10,000 ludzi, z którymi rozpoczyna nową kampaniją.

TURCYA.

KONSTANTYNOPOL, 31 Lutego. Hrabia Stürmer złożył Sultanowi swoje listy wierzytelne, któremi umocowany jest w charakterze Internuncjusza Austriackiego.

(*Journ. de S. P. Psz. Poln. R. I.*)